

Mottagare
Justitiedepartementet

Stockholm den 6 februari 2025

Remissvar på Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (Ds. 2024:24)

Akademikerförbundet SSR har beretts möjlighet genom Saco att besvara rubricerad remiss.

Sammanfattning

Utredningens uppdrag var att föreslå hur registerkontroll kan göras i samband med rekrytering till olika anställningar i kommun. Utredningen avstår från att föreslå ett generellt förbud mot så kallade informella registerkontroller med motiveringen att sådana kontroller redan anses vara oförenliga med regeringsformen. Utredningen föreslår bland annat följande:

- Kommuner ska få ställa krav på registerkontroll av sökande för anställning i verksamheter där arbete bedrivs med äldre eller personer med funktionsnedsättning.
- Utökad antal uppgifter om brott som ska ingå i det belastningsregisterutdrag som uppvisas före anställning i verksamheter där det förekommer barn. Kommuner föreslås också få begära att sökande visar upp utdrag från misstankeregistret.
- Kommuner ska få rätt att besluta att den som kan komma anställas på en för kommunen kritisk befattning ska genomgå en kontroll av belastningsregistret, misstankeregistret eller registeruppgifter som återfinns hos Säkerhetspolisen. Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden avgör vilka uppgifter som ska lämnas till den rekryterande kommunen.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juni 2025.

Allmänna synpunkter

Akademikerförbundet SSR:s medlemmar återfinns i alla sektorer på arbetsmarknaden, men majoriteten arbetar i den primärkommunala verksamheten. Förbundets medlemmar är chefer på alla nivåer, HR-personal och arbetar i kommunens samtliga verksamhetsgrenar med tyngdpunkt i socialtjänsten. Förbundet har därför stort intresse av dels att kommuner ges

möjlighet att vidta åtgärder för att skydda verksamheterna och kunder och klienter, dels att det regelverk som ligger till grund för åtgärderna är rättssäkra och tydliga.

Akademikerförbundet SSR är kritiskt till att utredningen inte närmare övervägt åtgärder för att komma till rätta med det som kallas informell registerkontroll (att kommunen begär att en arbetssökande visar upp sitt belastningsregister i slutfasen av en rekryteringsprocess i andra fall än som medges av lagstiftning). Informell registerkontroll är ett kringgående av grundlagens krav på att all offentlig maktutövning ska ha lagstöd. Det är tydligt att regeringsformen inte innebär ett tillräckligt starkt skydd i detta avseende.

För det första kan informell registerkontroll skapa en risk för diskriminering av arbetssökande på grund av att själva registerkontrollen är oreglerad. Såväl beslutet om vem som ska visa upp sitt belastningsregister som själva kontrollen och tolkningen av innehållet i registret riskerar att präglas av godtycke och fördomar, vilket kan resultera i direkt eller indirekt diskriminering.

För det andra kan informell registerkontroll leda till slentrianmässig exkludering av sökande som har en "prick i protokollet" oavsett vilket brott som begåtts eller dess relevans för anställningen. Det är en viktig rättsstatsprincip att den som avtjänat sitt straff och som önskar delta på samma villkor som andra i samhället ska ges en möjlighet att göra det. En anställning är inte sällan en förutsättning för att minska risken för återfall i brottslighet. Det är av mycket stor vikt att kommuner, som representanter för det allmänna, respekterar rättsstatliga principer och att lagstiftningen tydligt anger under vilka förhållanden belastningsregistret är relevant för en anställning.

Akademikerförbundet SSR välkomnar och delar utredningens uppfattning att det inte är motiverat att föreslå lagstiftning om registerkontroll under pågående anställning.

Proportionalitet vid inrättande av bakgrundskontrollsystem

Kontroll av arbetssökandes belastningsregister är ett intrång i den sökandes personliga integritet. Akademikerförbundet SSR anser att integritetsingripande åtgärder ska utformas så att de är nödvändiga i förhållande till syftet samt att intrånget står i proportion till de intressen som ska skyddas. Det betyder för det första att t.ex. uppgifter i belastningsregistret ska avgränsas till sådana som är relevanta för den verksamhet som är aktuell. För det andra, innan åtgärder vidtas ska det göras en noggrann bedömning av ifall syftet med kontrollen kan uppnås med andra åtgärder som innebär ett mindre intrång i den personliga integriteten.

Särskilda synpunkter

Registerkontroll vid arbete med äldre personer och personer med funktionsnedsättning

Akademikerförbundet SSR har inget att erinra i sig mot förslaget att tillåta kontroll av belastningsregister i verksamheter där det bedrivs arbete med äldre personer eller personer som har en funktionsnedsättning. I den föreslagna lagens 7 § framgår att regeringen får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som utdraget ska innehålla. Akademikerförbundet SSR anser att utredningen borde ha föreslagit en närmare avgränsning av vilka uppgifter i belastningsregistret som är relevanta för verksamheten.

Utökade uppgifter i registerkontrollen inför arbete med barn

Akademikerförbundet SSR har inga synpunkter på förslaget att utöka antalet uppgifter som ska ingå i det belastningsregisterutdrag som uppvisas före anställning i verksamheter där det förekommer barn.

Särskilt om uppgifter i misstankeregistret

Utredningen föreslår att den arbetssökande även ska uppvisa ett utdrag från misstankeregistret med motsvarande brottskategorier som gäller för kravet att visa upp belastningsregistret. Förslaget innebär närmare att endast uppgifter om misstankar som lett till åtal ska registreras. Akademikerförbundet SSR delar utredningens uppfattning att det utgör ett slags kvalitetssäkring av registeruppgifterna. Förbundet anser också att barnens skyddsintresse i de berörda verksamheterna väger tungt i avvägningen mot den arbetssökandes personliga integritet. Förbundets uppfattning är dock att det allmänna – som inkluderar kommunerna – utan undantag ska respektera principen om oskuldspresumtion. Att beakta brottsmisstankar i samband med rekrytering av personal naggar principen i kanten. Förbundet föreslår därför att förslaget istället utformas som en tidsbegränsad författning som ska genomgå en grundlig utvärdering innan lagen förnyas.

Registerkontroll vid anställningar till kritiska befattningar i kommuner

Utredningen föreslår att kommuner ska få rätt att besluta att den som kan komma anställas på en för kommunen kritisk befattning ska genomgå en registerkontroll. Såvitt förbundet förstår ges kommuner enligt förslaget möjlighet att välja nivå av registerkontroll som regleras i olika lagstiftningar: belastningsregister, misstankeregister eller uppgifter som förvaras hos Säkerhetspolisen¹. Vilka uppgifter som lämnas ut till den rekryterande kommunen ska avgöras av Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten.

Akademikerförbundet SSR är medvetet om det hot som organiserad brottslighet utgör mot kommuner. Det är av största vikt att kommuner får rättsliga förutsättningar för att skydda sina samhällsviktiga verksamheter. Val av skyddsåtgärd ska emellertid alltid prövas i förhållande till syftet, det vill säga ju mer kritisk en befattning anses vara för verksamheten desto mer integritetsingripande åtgärder kan motiveras. Det följer av

---

¹ Lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område respektive lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter.

proportionalitetsprincipen. Akademikerförbundet SSR är kritisk mot att utredningen inte utformat sitt förslag efter det mönstret, att val av nivå av registerkontroll ska utgå från hur kritisk befattningen är för den aktuella verksamheten. Enligt utredningens författningsförslag får kommunen själv välja vilken registerkontroll som ska göras så snart en befattning bedömts som kritisk. Frågan uppkommer vad som hindrar kommuner från att alltid välja att kontrollera sökande mot samtliga register. Det är inte en tillfredsställande ordning eftersom den dels skapar oklarhet hos kommunerna i fråga om valet av registerkontroll, dels ökar risken för onödigt omfattande registerkontroller. Akademikerförbundet SSR anser därför att utredningens förslag ska kompletteras så att kommunerna vägleds i valet av registerkontroll.

Heike Erkers
Förbundsordförande

Mikael Smeds
Chefsjurist